

**PRIN GALERIA DE PORTRATE ALE PERSONALITĂȚILOR
DIN ISTORIA ROMÂNIEI, MOLDOVEI ȘI A ALTOR ȚĂRI**

PERSONALITIES PORTRAITS GALLERY IN THE HISTORY OF ROMANIA,
MOLDOVA, AND OTHER COUNTRIES

ALA LÎSII

Abstract: *The article is about reproductions of the most representative figures in the history of Romania, Moldova, France, USA, Russia etc. painted by painters and anonymous master. The paintings represent different periods of history.*

„Personalitatea reprezintă cea mai înaltă sinteză sufletească.
Misiunea personalității este ca prin ea să se contribuie la realizarea
umanității.”
Dimitrie Gusti

*(Prezentare selectivă a reproducerilor personalităților istorice din istoria
României, Moldovei și altor țări care au influențat evoluția societății omenesti)*

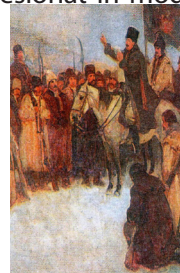
În orice perioadă a evoluției omenirii cunoașterea istoriei neamului, istoriei universale permite însușirea și înțelegerea mai profundă a realităților istorice. Istoria, într-un mod decisiv, educă spiritul patriotismului. La o mai bună cunoaștere a trecutului contribuie și pictorii, autorii portretelor marilor personalități.

Astfel de personalități au fost: Mihai Viteazul, Barbu Dimitrie Știrbei, Alexandru Ioan Cuza, regele Ferdinand I, regina Maria, Tudor Vladimirescu, Nicolae Bălcescu ș.a. Printre pictorii care au realizat picturi a personalităților din istoria României remarcăm: M. Lapatty, N. Bălcescu, A. Murnu, Philip de Laszlo, D. Stoica, Gh. Tattarescu, M. Popp.



Pictorul **Mihail Lapatty** zugrăvește cu multă inspirație figura lui **Mihai Viteazul** (1558-1601) pe un cal alb, iar **Nicolae Bălcescu** a redat chipul domnitorului alături cu sigila lui Mihai Viteazul. Mihai Viteazul a fost domn al Țării Românești (1593-1601), realizatorul primei uniri politice a Țărilor Române: România, Transilvania, Moldova. El este o personalitate de dimensiuni universale, care a impresionat în mod cu totul deosebit atît pe contemporani, cît și multe alte generații ce i-au urmat. Cunoscutul pictor francez Jacques-Louis David este convins că: „În artă există un gen vrednic de apreciere, tabloul istoric”.

Theodor Aman, pictor român, acorda o importanță deosebită genului istoric, ridicînd pictura românească modernă la un nivel de exigență europeană. Cel mai reușit și mai popular dintre portretele



Sărbători pentru suflet



pictorului este portretul lui **Tudor Vlădimirescu** (1780-1821), conducătorul răscoalei din 1821. Este un tablou cu caracter patriotic, pictat în ulei pe pânză. În primul plan apare figura impunătoare a acestuia, chipul luminos, privirea îngândurată, ținută semeață, mâna sprijinită pe sabie exprimând hotărârea, demnitatea și încrederea în dreptatea poporului.



Și un alt maestru al culorii, **D. Stoica** a pictat în ulei de placaj tabloul, dedicat acestui ilustru luptător „**Tudor Vladimirescu citind proclamația de la Padeș**”.

Pictorul român **Mișu Popp** este cel care a immortalizat făptura domnitorului **Alexandru Ioan Cuza** (1820-1873), care a fost primul domnitor al Principatelor Române Unite și al Statului Național România. În timpul domniei sale **Alexandru Ioan Cuza** a contribuit la dezvoltarea modernă a națiunii române pe plan economic, juridic, social, politic și cultural.

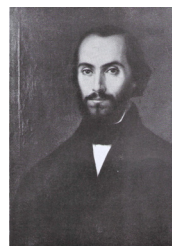


Ferdinand I de Hohenzollern-Sigmaringen (1865-1927) a devenit rege al României la 49 de ani, depunând jurământul solemn și promițând că va fi „un bun român”, fiind încoronat Rege al României Mari printr-o ceremonie spectaculoasă (15.10.1922) la Alba Iulia. Pictorul **A. Murnu** a zugrăvit figura Regelui României în timpul încoronării. Regele a fost căsătorit cu Marie Alexandra Victoria, care a fost sfetnicul Regelui Ferdinand pînă la moartea acestuia în 1927, cu toate că rolul femeilor în politică era redus.

Regina Maria sau Marie Alexandra Victoria (1875-1938) a iubit arta, poezia și filosofia. Este mama regelui Carol al II-lea. În momentul cînd Carol al II-lea a moștenit tronul, **Regina Maria** a fost izolată complet de politică și se retrage din viața publică pînă la moartea ei. Frumusețea ei era dublată de o inteligență ieșită din comun. Cu multă grație, expresivitate, într-o gamă variată de culori o admirăm pe **Regina Maria** pe portretul realizat de **Philip de Laslo** în 1936.



În 1851 pictorul român **Gh. M. Tattarescu** pictează în ulei pe pânză portretul cunoscutului revoluționar român **Nicolae Bălcescu**, o personalitate remarcabilă în istoria românească din secolul al XIX-lea, o făptură realistă, convingătoare. Portretul se găsește la Muzeul de Arte din București, România. **Gh. M. Tattarescu** a fost prieten bun cu N. Bălcescu, de aceea redă chipul lui Bălcescu cu mult suflet. Pictorul **Gh. M. Tattarescu** a creat lucrări pătrunse de idealurile revoluționar-patriotice. Este de menționat că Tattarescu, alături de T. Aman, a contribuit la întemeierea *Școlii Naționale de Arte Frumoase de la București*.



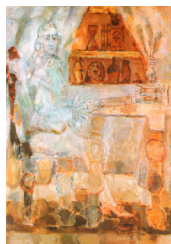
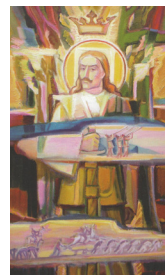
„Trecutul e umbra viitorului” (L. Blaga). Printre mulțimea de omagii aduse de urmași personalității lui **Ștefan cel Mare și Sfînt**



Sărbători pentru suflet

(1433-1504), domn al Moldovei (1457–1504) care înscrie pagini nemuritoare în cronică luptei pentru independență se află și portretele pictorilor **Ary Murnu** (România), **Ștefan Florecu** (1993-1994, Moldova), **Alexandru Gușanov** (1998-..., Moldova). **Constantin Lecca** a publicat în revista „*Biblioteca românească*” o întreagă galerie de portrete de domnitori ai Moldovei și Țării Românești. Litografia care-l reprezintă pe Ștefan cel Mare este de o factură artistică.

În galeria de portrete a lui **Ștefan Florescu**, unul dintre cei mai reprezentativi pictori din Moldova, un loc deosebit îl ocupă portretul Marelui domnitor al Moldovei Ștefan cel Mare. Artistul redă chipul domnitorului în compoziția tematică de pictură care reprezintă două dipticuri. Partea stângă a dipticului este numită „**Ștefan cel Mare în Codrul Cosminului**”, pictat în ulei pe pânză de 150x90cm. Această compoziție se găsește la Muzeul de Istorie și Etnografie, orașul Bălți, Republica Moldova. Știm cu toții, că bătălia de la Codrii Cosminului (1497) a avut drept combatanți pe Ștefan cel Mare, domnitor moldovean și regele Ioan I al Poloniei (Ioan Albert) al Uniunii Polono-Lituaniene, soldându-se cu o victorie importantă a moldovenilor. „*Pictez tablouri, de parcă ar fi icoane, pentru oameni și pentru mine*”, scrie Ștefan Florescu.



Dimitrie Cantemir (1673-1723), savant român de formație enciclopedică, de renume european, domn al Moldovei (1693, 1710-1711), membru al Academiei din Berlin a fost pictat de **Mihai Grecu** (1916-1998), artist plastic basarabean, unul dintre cei mai apreciați la timpul său de critici și de public, numit de **A. P. Hmelinițhii**, pictor-grafician, *Om emerit în arte*. În 1973 **M. Grecu** pictează figura lui D. Cantemir în ulei pe pânză (130x120 cm). Tabloul se găsește la

Centrul de Studii Literare și Muzeografie „M. Kogălniceanu” din Chișinău. Portretul istoric „**Dimitrie Cantemir**” este o lucrare cu structură plastică complexă. Imaginea amintește o frescă veche în restaurare. Această soluție permite autorului să recreeze epoca, îl pregătește pe spectator să înțeleagă importanța Personalității istorice. „Portretul reprezintă întotdeauna o dublă imagine: cea a artistului și cea a modelului” (A. Bourdelle).

Bogata istorie a Rusiei este oglindită și în portretele împăratului-întregii Rusii **Petru I (Petru cel Mare)** pictate de **I. Repin**, **V. Serov**, **I. Nichitin**, precum și de pictori necunoscuți. **Petru cel Mare** (1672-1725) a fost cel mai influent țar și comandant militar din istoria rusă de la începutul secolului al XVIII-lea. A izbutit să modernizeze Rusia.



Pictorul rus **Valentin Serov** (1865-1911) a dedicat trecutului istoriei naționale, în deosebi epocii lui Petru cel Mare (1672-1725), un ciclu de desene în creion, guașă, acuarelă, tablouri în tempera (tehnică picturală) și ulei.

Tabloul „**Petru I**” (1907) pictat în tempera este o compoziție reușită care se regăsește în Galeria Tretiakov. Petru I înfruntă vîntul





puternic, amenințător, merge cu pas năvalnic spre noua construcție cu voință, energie, presiune eruptivă a oamenilor neînfricoșati.

Pictorul rus **I. Nitchin** (1690-1741) a zugrăvit portretul „**Petru cel Mare**” în cerc (Muzeul rus), socotit cel mai reușit portret din timpul vieții țarului.

Portretul „**Aleksandr Suvorov**” reprezintă o pictură de epocă. Generalissimul Aleksandr Suvorov a fost considerat un veritabil geniu militar al Rusiei, și-a identificat viața personală cu aceea de comandant de oști. A fost laconic, cutezător pe câmpul de luptă. În calitatea lui de comandant de oști, Suvorov și-a depășit epoca. El a căutat întotdeauna să-și instruiască soldații pentru acțiuni curajoase, numele lui devenind pentru totdeauna un simbol al strălucirii și gloriei armatei ruse, deoarece, cum afirmă Helmuth Von Moltke: „Comandantul militar reprezintă destinul unei națiuni”.

Miniatura „**Intrarea regelui francez Ludovic XII în Genova în 1507**” oglindește un ecou din istoria Franței din secolul XVI care-l reprezintă pe **Ludovic al XII-lea** (1462-1515), al treizeci și cincilea rege al Franței. **Ludovic al XII-lea** a fost numit „Tatăl Poporului”, unicul monarh al ramurii Valois-Orléans a Casei Valois. El a urmărit o politică externă foarte activă (a reformat sistemul juridic francez, a redus taxe și a îmbunătățit guvernarea).

Tabloul reginei Franței **Maria Leszczyńska** (1703-1768) reprezintă o lucrare pictată de un autor anonim. **Maria Leszczyńska** a fost soția regelui Ludovic al XV-lea, fiica regelui polon Stanislav I.

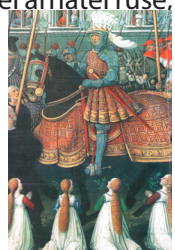
Politica europeană de la începutul secolului al XIX-lea a fost influențată puternic de acțiunile liderului politic și militar al Franței **Napoleon Bonaparte** (1769-1821). Generalul francez, împăratul francez (1799-1804) a fost pictat de pictorii **Joseph Chabod** (1810), **Jacques-Louis David**(1800), **Antoine-Jean Gros**.



Tabloul „**Bonaparte la Muntele Saint Bernard**”, pictat de Jacques-Louis David, îl reprezintă pe Napoleon. Lucrarea a fost pictată pe pânză și se află la Versailles, Franța.

Unul dintre numeroșii discipoli ai lui Jacques-Louis David pictorul francez **Antoine-Jean Gros** a pictat pe pânză în ulei (134x103cm) un episod din lupta armatei franceze cu armata austriacă „**Bonaparte la Arcole**”. Tabloul se regăsește la muzeul Ermitaj din St. Petersburg (1925).

Excelentul comandant de oști **Joachim Murat**(1767-1815) a fost numit de Napoleon rege al Neapolelui, fiind căsătorit cu sora lui Napoleon. Pictorul **Francois Gerard** a redat în culori figura regelui **Joachim Murat**.

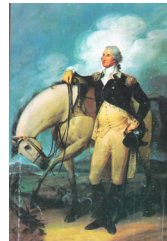


Elisabeta I (1533-1603) a fost regină a Angliei (1558–1603) și regină a Irlandei. Domnia reginei Elisabeta I este denumită era „elisabetană” sau „epoca de aur”, deoa-rece a sporit puterea Angliei pe plan mondial. Domnia reginei a fost marcată de prudență în ceea ce privește acordarea de onoruri și demnități. Elisabeta a scris



poezie și proză. Portretul reginei a fost pictat de **Nicholas Hilliard** (1572), precum și de pictori necunoscuți.

Regele **Oscar al II-lea** (1829-1907) a fost ultimul suveran suedez care a fost încoronat, în același timp, rege al Suediei și rege al Norvegiei, portretul lui este pictat de un autor necunoscut.



Tabloul primului președinte american **George Washington** (1732-1799) a fost realizat în timpul vieții de un pictor necunoscut. Washington a fost o personalitate istorică remarcabilă, un luptător înflăcărat pentru independența patriei sale, un om neînfricat și incoruptiv.

Personalitatea președintelui american **Thomas Jefferson** (1743-1826) a inspirat pictorul necunoscut care a mînuit cu iscusință pensula pentru a reda figura celui de-al treilea președinte american. **Thomas Jefferson** cunoștea cîteva limbi: latina, greaca, franceza, italiana, spaniola, ducînd un simplu mod de viață, construind singur reședința de la Monticello.



Posteritatea rămîne recunoscătoare maeștrilor, care au imortalizat chipurile personalităților de valoare ale omenirii.

Referințe bibliografice:

1. DRAGNEV, D. et al. *Domnii Țării Moldovei* : Studii. Ch. : Civitas, 2005. 320 p. ISBN 9975-912-42-7.
2. *Istoria ilustrată a Românilor de la origini pînă în prezent* : Album istoric pentru copii și tineret de Boris CRĂCIUN. Iași : Ed. Porțile Orientului. 104 p. ISBN 973-9297-04-8.
3. „Portret in istorie”, *expoziție cu picturi din colectia Muzeului National de Istorie* [on-line]. [citată la 24.09.2013]. Disponibil : [//www.one.ro/lifestyle/portret-in-istorie-expozitie-cu-picturi-din-colectia-muzeului-national-de-istorie-9134363](http://www.one.ro/lifestyle/portret-in-istorie-expozitie-cu-picturi-din-colectia-muzeului-national-de-istorie-9134363)
4. <http://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/1414747>
5. <http://www.magazinistoric.ro>
6. <http://ro.wikipedia.org/wiki>